

POLSKA BIBLIOGRAFIA ANTYKU CHRZEŚCIJAŃSKIEGO 1998

Jest to kontynuacja *Polskiej bibliografii antyku chrześcijańskiego* 1993-1995, 1996 i 1997 zamieszczonych w poprzednich tomach „Vox Patrum”. Zostały w niej uwzględnione publikacje z roku 1998 oraz prace wcześniejsze, pominięte w poprzedniej *Bibliografii*, bądź pochodzące z periodyków, które ukazały się z opóźnieniem. Wszystkie prace zbiorowe podane są w rozdziale 1. Gdy są cytowane dalej, zawierają skrócony opis bibliograficzny.

DZIAŁY TEMATYCZNE

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)
2. Bibliografie i problemy metodologiczne
3. Prace ogólne, historie literatury
4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów
5. Historia doktryn (teologia)
6. Liturgia
7. Hagiografia i historia duchowości
8. Archeologia i historia sztuki
9. Biblia
 - 9.1. Apokryfy
 - 9.2. Gnostycyzm
10. Patrystyka i średniowiecze (łacińskie i bizantyńskie)
11. Autorzy
12. Recenzje, omówienia
13. Sprawozdania
14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

1. Prace zbiorowe (antologie tekstów i opracowania)

- Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, tłum. i oprac. Józef Naumowicz, Kraków-Tyniec 1998, Wydawnictwo M i Benedyktynów.
- Judeochrześcijańskie elementy w literaturze patrystycznej. Materiały Sympozjum patrystycznego*, (16.10.1997). Tom przygotowali Iwonna Salamono-wicz-Górska, Tomasz Skibiński, Stanisław Strękowski, SACH 13, Warszawa 1998, Wydawnictwo ATK.
- Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz à l'occasion de son soixante-dixième anniversaire*, red. Waldemar Ceran, Łódź 1998, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej. Zagadnienia wybrane*, praca zbiorowa pod red. Franciszka Drączkowskiego – Jerzego Pałuckiego – Mariusza Szrama, Lublin 1998, Polihymnia.
- Orbis antiquus. Studia filologiczne i patrystyczne. Materiały z sympozjum Sekcji Filologicznej w Opolu-Kamieniu Śląskim* (9-10 IX 1998), red. N. Widok, Opole 1998, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego.
- Pierwsi świadkowie. Pisma Ojców Apostolskich*, wyd. 2 uzupeł. i popr., tłum. Anna Świderkówna, wstęp, komentarz i oprac. Marek Starowieyski, BOK 10 Kraków 1998, Wydawnictwo „M”.
- Studia z początków ikonografii chrześcijańskiej*, pod red. Elżbiety Jastrzębowskiej, Warszawa 1998, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- Sympozja Kazimierskie poświęcone kulturze świata późnego antyku i wczesnego chrześcijaństwa*, pod red. Bożeny Iwaszkiewicz-Wronikowskiej, Lublin 1998, Wydawnictwo TN KUL.

2. Bibliografie i problemy metodologiczne

- APPEL W. – MOSZCZYŃSKA Z., *Nauki o starożytności na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Bibliografia za lata 1946-1996*, Toruń 1998.
- IWASZKIEWICZ WRONIKOWSKA Bożena – TATAR-PRÓCHNIAK Ewa, *Profesor Barbara Filarska i „renovatio” archeologii chrześcijańskiej w Polsce*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 59-63.
- LONGOSZ Stanisław, *Św. Ambroży w polskich studiach*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 575-606.
- LONGOSZ Stanisław, *Wykaz prac dyplomowych z antyku chrześcijańskiego ukończonych w niektórych polskich ośrodkach naukowych w 1998 roku*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 609-614.
- OBRYCKI Kazimierz, *Polska bibliografia Tertuliana za lata 1982-1997*, CT 68 (1998) nr 2, 109-112.

- , *Tertulian w pracach dyplomowych na polskich uczelniach katolickich*, CT 68 (1998) nr 2, 112-115.
- PAŁUCKI Jerzy, *Katedra Patrologii w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim – kierunki badań*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 145-162.
- STAROWIEYSKI Marek, *Professore Ottavio Jurewicz. Bibliografia delle opere di professore Ottavio Jurewicz*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 3-9.
- , *Patrologia w Polsce (1945-1997)*, „*Analecta Cracoviensia*” 29 (1997) 337-348.
- WIERNIA Renata, *Zbiory patrystyczne w Bibliotece Wyższego Seminarium Duchownego w Grodnie*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 615-617.
- WOŹNIAK Paweł, *Patrystyka w czasopiśmie 1998 roku*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 619-632.
- WOŹNIAK Paweł, *Święty Ambroży w „L'Osservatore Romano” w Roku Ambrojańskim*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 607-608.
- Wybrana bibliografia Judeochrześcijaństwa*, w: *Judeochrześcijańskie elementy w literaturze patrystycznej*, 72-78.

3. Prace ogólne, historie literatury

- ASSFALG Julius – KRÜGER Paul, *Słownik chrześcijaństwa wschodniego*, tłum. z niem. Andrzej Bator i Marek M. Dziekan, Katowice 1998, Wydawnictwo „Książnica”.
- BERTRAND Dominique, *Powrót do źródeł rzuca światło na Kościół XX wieku*, tłum. Anna Komornicka, „*Meander*” 51(1996) 169-176.
- , *Ojcowie Kościoła uczą nas czytać Biblię*, tłum. Anna Komornicka, „*Meander*” 51(1996) 277-285.
- CAMPENHAUSEN Hans von, *Ojcowie Kościoła*, tłum. K. Wierszyłowski, wyd. 2, Warszawa 1998, Wydawnictwo Cyklady.
- DEMBSKA Albertyna – MYSZOR Wincenty, *Chrestomatia koptyjska. Materiały do nauki języka koptyjskiego*, Warszawa 1998, Wydawnictwo Akademickie Dialog.
- CZYŻEWSKI Bogdan, *Śladami Ojców Kościoła*, Gniezno 1998, Wydawnictwo Gaudentinum.
- , *Potrzeba i znaczenie patrologii w studiach teologicznych*, „*Studia Gnesnensia*” 12(1998) 231-239.
- DAL COVOLO Enrico, *Stanowisko Ojców przedniejszych wobec niektórych aspektów życia świeckiego*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 25-40.
- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Patrologia*, Pelplin – Lublin 1998.

- , *Piękno prawdziwe. Konferencje radiowe*, Pelplin 1998, Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej.
- DROZD Sławomir, *Celsus – epikurejczyk czy platonik?* w: *Studia z filozoficznej tradycji chrześcijaństwa*, („Filozofia” 28), red. M. Manikowski, Wrocław 1998, 63-85.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Porozmawiajmy o początkach chrześcijaństwa*, Warszawa 1998, Wydawnictwo SS. Loretanek.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz SDB, *Ksiądz Jan Gliściński (1948-1998)*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 695-698.
- LONGOSZ Stanisław, *Monsignor Giuseppe Del Ton (1901-1997)*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 699-700.
- LONGOSZ Stanisław, „*Seneca saepe noster*”. Przyczyny popularności Seneki u starożytnych chrześcijan, w: *Orbis antiquus*, ss. 45-70.
- MYSZOR Wincenty, *Judeochrześcijaństwo – zagadnienie definicji i źródeł*, SACH 13(1998) 10-20.
- , *Język koptyjski: kurs podstawowy dialektu saidzkiego. Opracowanie studyjne*, Warszawa 1998.
- NEWMAN John Henry, *O rozwoju doktryny chrześcijańskiej*, tłum. Jolanta W. Zielińska, wstęp Witold Ostrowski, Warszawa b.r. [1998], „Biblioteka Frondy”.
- PIESZCZOCH Szczepan, *Patrologia. Wprowadzenie w studium Ojców Kościoła*, wyd. 3 uzupełnione, Gniezno 1998.
- ROBERTSON Ronald G., *Chrześcijańskie Kościoły Wschodnie*, tłum. Krzysztof Bielawski – Daria Mionkowska – Bernardeta Gierszewska, Bydgoszcz 1998, Wydawnictwo Homini.
- STANULA Emil, *Wprowadzenie. Judeochrześcijańskie elementy w literaturze patrystycznej*, w: *Judeochrześcijańskie elementy w literaturze patrystycznej*, 7-9 = SACH 13(1998) 7-9.
- STAROWIEYSKI Marek, *Ze świata wczesnego chrześcijaństwa. Pogadanki radiowe*, Pelplin 1998, Wydawnictwo Diecezji Pelplińskiej „Bernardinum”.
- STRĘKOWSKI Stanisław, *Literatura judeochrześcijańska: kryterium chronologii i gatunków literackich*, w: *Orbis antiquus*, SACH 13(1998) 21-35.
- WIDOK Norbert, *Semantyka terminu φύσις w literaturze przedchrześcijańskiej. Zarys zagadnienia*, w: *Orbis antiquus*, SACH 13(1998) 13-20.
- WYPUSTEK Andrzej – KRZYSZOWSKA-WYPUSTEK Anna, *Homer wśród pogan i chrześcijan. Interpretacje „Odysei” w czasach cesarstwa rzymskiego*, „Meander” 51(1996) 235-256.
- ŻUREK Antoni, *Wprowadzenie do Ojców Kościoła*, Tarnów 1998, wyd. 2 poprawione, Biblos.
- , „*Ojcowie Kościoła a nauka*” czyli ciąg dalszy „nieporozumienia”, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 13-23.

4. Historia wspólnot, instytucji, okresów historycznych, regionów

- BANNIARD Michel, *Wczesne średniowiecze na Zachodzie*, tłum. [z franc.] Agnieszka Kuryś, Warszawa 1998, Oficyna Wydawnicza Volumen.
- BÉCHAU F., *Historia Soborów*, tłum. P. Rak, Kraków 1998, Wydawnictwo M. BLAZA Marek SJ – GRODECKI Tomasz, *Nestorianie – kim byli i kim są dzisiaj?*, „Przegląd Powszechny” 115(1998) nr 7-8, 30-44.
- BRALEWSKI Sławomir, *Polityka Konstantyna Wielkiego wobec arian po soborze w Nicei: nagły zwrot czy kontynuacja?*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 335-355.
- BRALEWSKI Sławomir, *Le retard de l'évêque Jean d'Antioche sur le concile d'Ephèse en 431: accident ou choix délibéré?*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 43-55.
- BRODKA Dariusz, *Idea Rzymu w literaturze rzymskiej późnego antyku*, „Nowy Filomata” 2(1998) 81-97.
- BROWN Peter, *Biskupi i barbarzyńcy*, tłum. Jan Wacław Popowski, „Mówią Wieki” 1998, nr 6, 5-8.
- DZIELSKA Maria, *Il „theios aner”*, w: *I Greci. Storia Cultura Arte Società*, t. 2: *Una storia greca*, P. 3: *Trasformazioni*, Torino 1998, 1261-1280.
- , „Boscy mężowie”, „Znak” 50(1998) nr 515, 41-54.
- GRIMAL Pierre, *Marek Aureliusz*, tłum. Adam Łukaszewicz (Seria: „Biografie Sławnych Ludzi”), Warszawa 1997, PIW.
- GUTOWSCY M. i A., *Papieże w dziejach Kościoła*, Warszawa 1998.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Rzym papieża Damazego*, „Meander” 51 (1996) 73-77.
- , *Topografia wczesnochrześcijańskiej prowincji Venetia et Histria*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 175-254.
- JASTRZĘBOWSKA Elżbieta, *Topografia wybranych miast małoazjatyckich między II i X wiekiem*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 255-276.
- JOHNSON P., *Papiestwo – XX wieków historii*, tłum. T. Szafrński, Warszawa 1998.
- KRUPCZYŃSKI Piotr, *Les simples soldats de l'armée du Bas Empire romain – l'idéal et la réalité*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 137-150.
- KUŁACZKOWSKI Jerzy, *Rodzina jako środowisko wychowawcze w starożytnej Grecji i Rzymie*, „Studia Gnesnensia” 12(1998) 179-187.
- LESZKA Małgorzata B., *The Attitude of Early Byzantine Emperors towards the Process of Electing Bishops of Constantinople*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 110-127.
- , *Między ortodoksją a monofizytyzmem. Obsada tronów patriarchalnych Konstantynopola, Antiochii i Jerozolimy w polityce cesarza Zenona*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 437-453.

- ŁAJTAR Adam – VAN DER VLIET Jacques, *Rich Ladies of Meinarti and their Churches. With an appended List of Sources from Christian Nubia containing the Expression „having the Church of so-and-so”, „The Journal of Juristic Papyrology”* 28 (1998) 35-53.
- ŁUKASZEWICZ Adam, *Claudius to his own city of Alexandria (P. Lond. VI 1912, 103-104)*, „The Journal of Juristic Papyrology” 28(1998) 71-77.
- , *Les IAMNOI de l’Egypte*, tamże, 79-84.
- , *Une momie en exil*, tamże, 85-94.
- MATHIEU-ROSAY J., *Prawdziwe dzieje papieży*, tłum. K. Szeżyńska-Maćkowiak, Warszawa 1997.
- MILEWSKI Ireneusz, *Stosunek Kościoła IV i V wieku do żebraków i włóczęgów*, w: *Życie jako wartość w kulturach świata*, red. W. Cyrzan, Gdańsk 1997, 87-96.
- NAUMOWICZ Józef, *Początek rachuby lat – czyli jak powstała nasza era*, „Biuletyn Katolickiej Agencji Informacyjnej” 1998, nr 52 (29 XII), 20-21.
- OLSZEWSKI Mikołaj, *Pogaństwo i zabobon*, „Znak” 50(1998) nr 515, 78-81.
- PAŁUCKI Władysław, *Życie ludzkie jako wartość w antropologii dawnego Judaizmu*, w: *Między Wileńszczyzną a Prusami (XIII-XX w.). Księga Pamiątkowa prof. W. Odyńca*, red. J. Włodarski, Gdańsk 1998, 37-45.
- PAŁUCKI Jerzy, *Geneza metropolii mediolańskiej*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 323-331.
- , *Polityka religijna dynastii Sewerów a postawa Kościoła wobec władzy świeckiej*, „Studia Włocławskie” 1(1998) 114-128.
- STAROWIEYSKI Marek, *Caelestis urbs Hierusalem*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 165-184.
- ŚWIDERKÓWNA Anna, *Poganin jako człowiek pobożny*, „Znak” 50(1998) nr 515, 4-14.
- TKACZOW Barbara, *Topografia chrześcijańskiej Aleksandrii*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 293-301.
- WELBRUN A., *Początki chrześcijaństwa*, Warszawa 1998, Spektrum.
- WIPSYCKA Ewa, *Rok dwutysięczny?*, „Mówią Wieki” 1998, nr 1, 6-10.
- WOLIŃSKA Teresa, *Justynian Wielki, cesarzowa Teodora i upadek Jana z Kapadocji*, „Piotrkowskie Zeszyty Historyczne” 1(1998) 5-29.
- ZIÓŁEK Paweł, *Idea imperium*, Warszawa 1997, Wydawnictwo Naukowe PWN.
- ZOŁOTENKI Dawid, *Syagriusz i okres panowania rzymskiego w Galii północnej (470-486)*, „Meander” 53 (1998) 171-182.
- ŻURAWSKI Bogdan, *Topografia Makurii a problem chrystianizacji*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 287-292.

5. Historia doktryn (teologia)

CZĘSZ Bogdan, *Duch Święty został nam dany. Nauczanie Ojców i wiara*

- starożytnego Kościoła*, Gniezno 1998, Prymasowskie Wydawnictwo Gaudentinum.
- DRĄCZKOWSKI Franciszek, *Kerygmat pisany w nauce Ojców Kościoła*, „Anamnesis” 5(1998-1999) nr 16, 42-54.
- DZIDEK T., *Mistrzowie teologii. Prezentacja – antologia tekstów – dyskusja*, współpraca E. Hop, A. Horowski, M. Kita, P. Sikora, Kraków 1998, Wydawnictwo M.
- GRUBA Wojciech ks., *Agathopoia u pisarzy antyku przedchrześcijańskiego i wczesnego chrześcijaństwa*, w: *Słowo Boga i drogi człowieka. Księga Pamiątkowa ks. bpa Jana Szlagi*, Tczew-Pelplin 1998, ss. 133-146.
- KACZMAREK Tomasz, *Św. Józef w nauczaniu Ojców Kościoła. Idee przewodnie*, „Studia Włocławskie” 1(1998) 61-70.
- KOZERA Marek, *Antropologia Ojców Pustyni zawarta w Gerontikonie*, w: *Ku prawdzie człowieka i Boga. Studia dedykowane ks. Stanisławowi Kowalczykowi*, red. E. Balawajder, Sandomierz 1997, 78-91.
- KRÓLIKOWSKI Janusz, *Jeszcze o problemie Filioque*, „Tarnowskie Studia Teologiczne” 17 (1998) 47-64.
- , *Opcja teologiczno-duchowa Symbolu Apostolskiego. „Od Trójcy do Trójcy”*, „Religioni et Litteris” 1998, nr 10, s. 21-30.
- KULISZ Józef, *W drodze ku jedności z Kościołem „Niechalcedońskim”*, CT 36(1998) nr 1, 187-188.
- LEŚNIEWSKI K., *Znaczenie nauki Ojców Kościoła w teologii Georges’a Florovsky’ego*, „Summarium” 24-25(1995-1996) 219-230.
- MENDYK Marek, *Katechumenat i katecheza chrzcielna w czasach apostołskich. Studium katechetyczno-historyczne*, „Legnickie Wiadomości Diecezjalne” 7(1998) nr 4, 128-144.
- MISIARCZYK Leszek, *Tradycja o Mesjaszu ukrytym w antycznych źródłach chrześcijańskich i żydowskich*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 311-319.
- NAWARA Paweł, *Kształtowanie się koncepcji przeobstwienia (theosis) w myśli teologicznej – filozoficznej wczesnego chrześcijaństwa*, w: *Studia z filozoficznej tradycji chrześcijaństwa* („Filozofia” 28), red. Maciej Manikowski, Wrocław 1998, 86-110.
- PACZKOWSKI Celestyn M., *„Duch Święty – Paraklet” w interpretacji wczesnochrześcijańskiej*, „Quaestiones Selectae” 5 (1998) nr 7, 61-78.
- PAWLACZYK Anna, *O Filona z Aleksandrii rozumieniu filozofii*, „Nowy Filomata” 2(1998) 185-192.
- RATZINGER Joseph, *Nauczanie Ojców Kościoła w encyklice „Fides et ratio” Jana Pawła II*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 303-310.
- STAROWIEYSKI Marek, *Humanizacja i dehumanizacja teologii*, „W drodze” 1998 nr 5(297) 53-65.
- SZCZERBA Wojciech, *Apokatastasis w Starym Testamencie*, w: *Studia z filo-*

zoficznej tradycji chrześcijaństwa („Filozofia” 28), red. Maciej Manikowski, Wrocław 1998, 13-40.

TUREK Waldemar, *Lo Spirito nel pensiero dei Padri*, w: *Nel vento dello Spirito. Per una esistenza trasfigurata*, Roma 1998, 91-98.

WARZESZAK Józef, *Pochodzenie Ducha Świętego w tradycji greckiej i łacińskiej według Papieskiej Rady ds. Popierania Jedności Chrześcijan*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 11 (1998) 365-371.

WELBRUN Andrew, *Początki chrześcijaństwa. Esseńskie misterium, gnostyckie objawienia, chrześcijańska wizja*, tłum. Tomasz Mazurkiewicz i Jerzy Prokopiuk, Warszawa 1998, Wydawnictwo Spektrum.

WIDOK N., *Obecność Ojców Kościoła w „Katechiźmie Kościoła Katolickiego”*, „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 16(1996) 91-101.

6. Liturgia

ZAWADZKI Wojciech, *Bernhard Poschmann – warmiński badacz wczesnochrześcijańskiej pokuty* (Rozprawy naukowe Wyższego Seminarium Duchownego w Olsztynie 7), Olsztyn 1998, „Hosianum”.

7. Hagiografia i historia duchowości

DEGÓRSKI Bazyli, OSPPE, *I prmissimi monaci egiziani quali radici della spiritualità dell'Ordine di San Paulo Primo Eremita*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 357-388.

DOMAŃSKI Juliusz, *Sokrates i inni święci*, „Znak” 50(1998) nr 515, 29-40. *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, tłum. i oprac. J. Naumowicz, Kraków – Tyniec 1998, Wydawnictwo M i Benedyktynów.

LARCHET J.C., *O dobrym używaniu choroby według Ojców Kościoła*, „Communio” 18(1998) nr 2, 44-54.

NAUMOWICZ Józef, *Starożytne teksty o modlitwie*, „Pastores. Kwartalnik poświęcony formacji kapłańskiej” 1 (1998) nr 1, 118-125.

–, *Dzielić z uczniami swoje życie (Duchowe ojcostwo egipskich starców)*, „Pastores” 1 (1998) nr 2, 72-81.

PIŁAT J., *Starożytne łacińskie reguły monastyczne (400-700)*, w: *Oblicza doskonałości chrześcijańskiej*, red. M. Chmielewski, Lublin 1996, 10-26.

REGNAULT Lucien, *Wstuchując się dziś w słowa Ojców Pustyni*, Kraków 1998, Wydawnictwo M.

–, *Słowo Ojców pustyni na dzień dzisiejszy. Apoftegmaty Ojców przełożone i komentowane*, tłum. Joanna Kokowska, Kraków 1998, Wydawnictwo M.

- SOŁOWIEW Aleksander, *Ojcowie Cerkwi o starcostwie i monastycyzmie*, tłum. Maria (Jurczuk), Hajnówka 1997, Wydawnictwo Bratczyk.
- SPINELLI Giovanni, *Praca w starożytnym monastycyzmie*, tłum. F. Mickiewicz, „Communio” 18 (1998) nr 6, 47-57.
- STAROWIEYSKI Marek, *Bóg działa przez wszystkich kapłanów*, „Pastores” 1 (1998) nr 2, 122-131.
- WIPSYZKA Ewa, *Jak odróżnić heretyka od świętego, czyli jak czytać kanony synodu w Gangrach*, „Mówią Wieki” 1998 nr 8, 5-8.

8. Archeologia i historia sztuki

- BULAS Ryszarda, *Najstarsze sceny Ukrzyżowania na iryjskich stelach*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 103-115.
- CANDER Ewa, *Sceny morskie na zabytkach wczesnochrześcijańskich z IV wieku*, w: *Studia z początków ikonografii chrześcijańskiej*, 59-..
- CZAPIEWSKI Tomasz, *Symbolika Ducha Świętego w ikonografii chrześcijańskiej*, „Universitas Gedanensis” 10(1998) nr 1, 47-54.
- DOBROWOLSKI Witold, *Pojęcie templum w przedrzymskiej Italii*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 65-70.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Domus, ecclesia, aedes. Powstawanie świątyni chrześcijańskiej*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 11-45 (Dyskusja, 47-58).
- , *Topografia świata wczesnochrześcijańskiego jako problem badawczy*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 157-164 (Dyskusja, 165-174).
- JAKOBIELSKI Stefan, *Kościół w Starej Dongoli*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 277-285.
- JASTRZĘBOWSKA Elżbieta, *Daniel i Tekla między lwami: antyczne korzenie sceny*, w: *Studia z początków ikonografii*, 25-58.
- , Paweł Styger – badacz katakumb rzymskich i profesor Uniwersytetu Warszawskiego, w: *Archeologia Śródziemnomorska w Uniwersytecie Jagiellońskim 1887-1897*, Kraków 1998, 137-142.
- JAZYKOWA Irina, *Świat ikony*, tłum. z ros. Henryk Paprocki, Warszawa 1998, Wydawnictwo Księży Marianów.
- KISS Zsolt, *Aleksandria Egipska na wczesnochrześcijańskich mozaikach Palestyny*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 303-312.
- KLAUSER Theodor, *Rozważania nad powstaniem sztuki wczesnochrześcijańskiej*, w: *Studia z początków ikonografii*, 11-24.
- ŁAJTAR Adam, *Griechische und koptische Inschriften im Koptischen Museum Kairo: eine Fortsetzung*, „The Journal of Juristic Papyrology” 28 (1998) 25-30.
- ŁAJTAR Adam – WIPSYZKA Ewa, *L'építaphe de Duhēla SB III 6249: des*

- moines gaïanites dans des monastères alexandrins, „The Journal of Juristic Papyrology” 28(1998) 55-69.
- MARTENS-CZARNECKA Małgorzata, *Malowidła z klasztoru na Komie H w Starej Dongoli*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 73-102.
- MAZURCZAK Urszula, *Ikonografia św. Ambrożego w sztuce europejskiej i polskiej*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 257-272.
- OLCZAK Jerzy, *Produkcja szkła w rzymskim i wczesnobizantyjskim Novae w świetle źródeł archeologicznych (Mezja Dolna)*, Toruń 1998, Wydawnictwo Uniwersytetu M. Kopernika.
- PAWŁOWSKA Beata, *Pierwsi chrześcijanie a katakumby rzymskie w XIX-wiecznej i współczesnej polskojęzycznej powieści historycznej*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 455-469.
- Studia z początków ikonografii chrześcijańskiej*, pod red. Elżbiety Jastrzębowskiej, Warszawa 1998, Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego.
- TEOFIL PREZBITER, „*Diversarum Artium Scheda*”. *Średniowieczny zbiór przepisów o sztukach rozmaitych*, tłum. z łac. i oprac. Stanisław Kobielus, rysunki Beata Kulesza-Dmaziak, Tyniec 1998, Wydawnictwo Benedyktynów.

9. Biblia

- BARDSKI Krzysztof, *Patrystyczna interpretacja Pisma Świętego a współczesna biblistyka. Propozycje metodologiczne*, „Warszawskie Studia Teologiczne” 11(1998) 117-123.
- CHMIEL Jerzy, *Biblia aleksandryjska po polsku?*, „Analecta Cracoviensia” 29(1997) 113-115.
- KLIMEK Piotr – STAROWIEYSKI Marek, *Commentari patristici ai libri del Antico Testamento (I). Commentari patristici ai libri dei Profeti Maggiori*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 10-28.
- PIETRAS Henryk, *Starożytne spory wokół Apokalipsy*, SACH 13(1998) 36-41.
- , *Rdz 1 u Ojców Kościoła*, w: *Początek świata – Biblia a nauka*, red. M. Heller i M. Drożdż (seria Universum), Tarnów 1998, 83-100, Wydawnictwo Biblos.
- , *Starożytne tłumaczenia Biblii i ich wpływ na tradycję chrześcijańską*, „Horyzonty Wiary” 9(1998), z. 3, 27-36.
- STĘPCZAK J., *Chrzest Jezusa w Jordanie. Pismo a Tradycja w pierwszych wiekach Kościoła* (Papieski Wydział Teologiczny w Poznaniu, Studia i Materiały 19), Poznań 1998.
- SZCZERBA Wojciech, *Αποκατάστασις w Starym Testamencie*, w: *Studia z filozoficznej tradycji chrześcijaństwa*, („Filozofia” 28), red. M. Manikowski, Wrocław 1998, 13-40.

9.1. Apokryfy

- JĘDRZEJEWSKI Sylwester, *Początek zła (Rdz 3 i 6,1-4) w interpretacji Księgi Henocha etiopskiej (1 Henet)*, „Seminare” 13(1997) 95-112.
- LANGKAMMER Hugolin, *Listy apokryficzne (Rozmowy zmartwychwstałego Jezusa z uczniami)*, RTK 45(1998) z. 6, 43-51.
- OBRYCKI Kazimierz, *Męczeństwo świętego Piotra Apostoła spisane przez Linusa Biskupa (BHL 6655; ClAp 191)*, tłum. i oprac., „Warszawskie Studia Teologiczne” 11(1998) 167-178.
- STAROWIEYSKI Marek, *Barwny świat apokryfów*, Poznań 1998, Księgarnia św. Wojciecha.
- , *Materiały do poznania legendy i kultu Apostołów (3): Teksty o świętym Andrzeju Apostole*, tłum. i oprac., „Warszawskie Studia Teologiczne” 11(1998) 125-152.
- , *Kronika apokryfów*, tamże, 329-340.
- , *Éléments apologétiques dans les apocryphes*, w: *Les apologistes chrétiens et la culture grecque*, dir. B. Pouderon et J. Doré, *Théologie historique* 105, Paris 1998, 187-197.
- , *L'épisode Quo vadis? (Acta Petri, Martyrium, 6)*, „Humanistas” (Coimbra) 50 (1998) 257-262.
- WITAKOWSKI Witold, *Etiopskie apokryficzne Akta Apostołów*, tłum. z etiopskiego i oprac., „Warszawskie Studia Teologiczne” 11(1998) 153-166.

9.2. Gnostycyzm

- ALMEIDA Dimas DE, *Problem gnostyczny a zagadka Czwartej Ewangelii*, tłum. L. Balter, „Communio” 18(1998) nr 4, 17-26.
- ANDIA Isabel DE, *Gnoza – fałszywa nazwa. Kuszenie i podziały*, tłum. M. Tryc-Ostrowska, „Communio” 18(1998) nr 4, 51-74.
- MYSZOR Wincenty, *Gnostycyzm – przegląd publikacji*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 31(1998) 331-337.
- , *Apokalipsa Piotra (Nag Hammadi Codex VII 3, P. 70, 13-84, 14)*, wstęp, tłum. z koptyjskiego, komentarz, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 31(1998) 315-329.
- , *Biblioteka z Nag Hammadi: formy literackie*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 321-334.
- , *Gnostycyzm jako faktor rozwoju teologii w II wieku*, „Communio” 18(1998) nr 4, 75-91.
- ROMERO-POSE Eugenio, *Pokusa gnozy wczoraj i dziś*, tłum. G. Ostrowski, „Communio” 18(1998) nr 4, 3-16.
- SERAFIN J., *Chrześcijanin wobec gnozy*, „Homo Dei” 68(1998) 61-69.

- SÖDING Thomas, *Mysterium fidei. Zmagania z gnozą w Listach Pasterskich*, tłum. M. Szlagor, „Communio” 18(1998) nr 4, 27-50.
- WELBRUN Andrew, *Początki chrześcijaństwa. Eseńskie misterium, gnostyczne objawienie, chrześcijańska wizja*, Warszawa 1998.

10. Patrystyka i średniowiecze łacińskie oraz bizantyńskie (źródła i opracowania)

- CICHOCKA Helena, *A Byzantine Encyclopaedic Study of Rhetorical Theory*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 186-188.
- DIJENIS AKRITAS, *Opowieść z kresów bizantyńskich*, tłum. i oprac. Małgorzata Borowska, Warszawa 1998, Wydawnictwo DIG i OBTA.
- DUBY Georges, *Rok tysięczny*, tłum. z franc. Małgorzata Malewicz, Warszawa 1998, Wydawnictwo Volumen i Bellona.
- KIJEWSKA Agnieszka, *Eriugena jako czołowy przedstawiciel renesansu karolińskiego*, w: *Studia z filozoficznej tradycji chrześcijaństwa*, („Filozofia” 28), red. M. Maniowski, Wrocław 1998, ss. 111-132.
- KOKOSZKO Maciej, *Descriptions of Personal Appearance in John Malalas' „Chronicle”*, Łódź 1998 (*Byzantina Lodziensia* 2).
- , *Imperial Portraits in George Kedrenos' „Chronicle”*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 151-163.
- PRINZING Günter, *Bizantyńczycy wobec obcych* (Wykłady Gościnne 5), Poznań 1998, Instytut Historii UAM.
- SMORAĞ RÓŻYCKA Małgorzata, *Observations sur l'image de la Sainte Trinité dans l'art byzantin: l'illustration du Psaume 109,1*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 201-208.

11. Autorzy

Apostolscy Ojcowie

- Pierwsi świadkowie. Pisma Ojców Apostolskich*, wyd. 2 uzup. i popr. tłum. Anna Świderkówna. Wstęp, komentarz i oprac. Marek Starowieyski, Sandomierz – Kraków 1998, Biblioteka Ojców Kościoła 10.

Afrahat

- WOŹNIAK Jerzy, *Chrystus jako Zbawiciel w homiliach Afrahata, Perskiego Mędrca*, „Zeszyty Naukowe UJ” 31(1998) 161-168.

Ambroży z Mediolanu

- *O Eliaszu i poście*, przełożył, wstępem i komentarzem opatrzył ks. P. Jędrzejewski, Lublin 1999, VoxP 18(1998) t. 34-35, 471-500.
- *Dwa ekskursy filozoficzne o dziewictwie* (*De virginitate* 15, 94-97; 17, 108-18,

- 118), Przełożyła, wstępem i komentarzem opatrzyła M. Banaś, Lublin 1999, VoxP 18(1998) t. 34-35, 501-509.
- ANTONOWICZ M., *O świętym Ambroży*, „Podlaskie Echo Katolickie” 1997, nr 50.
- BANDURA A., *Święty Ambroży*, Kraków 1998.
- CZERWIK Stanisław, *Św. Ambroży – mistagog starożytnego Kościoła*, „Anamnesis” 5(1998-1999) nr 16, 25-41.
- DEGÓRSKI Bazyli OSPPE, *Duchowość monastyczna św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 69-83.
- ECKMANN Augustyn, *Św. Ambroży duchowy mistrz św. Augustyna*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 195-198.
- GACIA Tadeusz, *Reminiscencje z literatury klasycznej w opisach męczeństwa u św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 199-207.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Co św. Ambroży ma wspólnego z pszczołami?*, „Niedziela” 41(1998) nr 2, s. 8.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Recepcja św. Ambrożego w Kościele Wschodnim*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 227-256.
- KRAKOWIAK Czesław, *Ryt i liturgia ambrożyjska*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 155-166.
- KRÓLIKOWSKI Janusz, *Synteza tradycji chrześcijańskich. Cechy charakterystyczne ekumenizmu św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 107-118.
- KUNOWSKA-PORĘBNA Maria, *Św. Ambroży w literaturze, kulcie i zwyczajach polskich*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 273-300.
- LIBERA Piotr bp, „*Clavus Christi*” (*De sacramentis II* 7, 23). *Pasyjny wymiar duchowości chrześcijańskiej według św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 85-94.
- LONGOSZ Stanisław, „*Nec timeo mori*”. *Atti del Congresso internazionale nel XVI centenario della morte di Sant' Ambrogio* (Milano, 4-11 IV 1997), VoxP 18(1998) t. 34-35, 511-516.
- LONGOSZ Stanisław, *Św. Ambroży w polskich studiach*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 575-606.
- MAZURCZAK Urszula Małgorzata, *Ikonografia św. Ambrożego w sztuce europejskiej oraz polskiej*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 257-272.
- NOWAK Polikarp OFM, *Pojęcie wolności w liście 7. św. Ambrożego z Mediolanu (do Symplicjana)*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 129-134.
- OSEK Ewa, *Wypowiedzi św. Ambrożego przeciwko dewastacji ziemi*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 183-194.
- PACIOREK Antoni, *Ambrożyjskie inspiracje egzegezy biblijnej*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 95-105.
- PAŁUCKI Jerzy, *Święty Ambroży – Pedagog z Mediolanu*, „*Paedagogia Christiana*” 2(1998) 24-35.
- , *Rola dziedzictwa kultury klasycznej w nauczaniu św. Ambrożego*, w: *Ojcowie*

Kościół wobec filozofii i kultury klasycznej, 149-163.

–, *Rola Eucharystii w duszpasterskiej działalności św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 135-153.

PAWEŁ VI papież, *List papieża Pawła VI do arcybiskupa mediolańskiego Giovanni Colombo z okazji 1600-rocznicy święceń biskupich św. Ambrożego*, tłum. ks. S. Longosz, VoxP 18(1998) t. 34-35, 13-15.

PARTYKA Jan Stanisław, *Ostatnie chwile, grób, relikwie i kult św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 19-35.

PIUS IX papież, *List Apostolski potwierdzający orzeczenie tożsamości ciała św. Ambrożego biskupa oraz męczenników Gerwazego i Protazego*, tłum. R. Sawa, VoxP 18(1998) t. 34-35, 7-12.

PRZECZEWSKI Marek OFM, *Morze u św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 167-181.

SANTORSKI Andrzej, *Eklezjologiczne elementy mariologii św. Ambrożego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 119-127.

STANIEK Edward, *Wielcy mówcy Chrystusowego Kościoła: św. Ambroży* († 397), „Materiały Homiletyczne” 1998, nr 172, 45-52, 52-69 (*Hexaemeron*. Homilia IX).

SZOSTEK Andrzej, *Święty, który swą wielkością zadziwił współczesnych i potomnych*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 17-18.

TUREK Waldemar, *Paolo maestro di vita spirituale nelle „Lettere” di Ambrogio*, w: *Atti del V Simposio di Tarso su S. Paolo Apostolo*, a cura di L. Padovese, Roma 1998, 269-279.

WOŹNIAK Paweł, *Św. Ambroży w „L'Osservatore Romano” w Roku Ambrojańskim*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 607-608.

Arnobiusz z Sicca

HOMA K., *Wybrane elementy filozofii Arnobiusza z Sicca. Analiza filologiczno-filozoficzna „Adversus nationes” ze szczególnym uwzględnieniem księgi II*, „Rocznik Wydziału Filozoficznego Towarzystwa Jezusowego w Krakowie” 6(1995-1996) 186-249.

Atanazy z Aleksandrii

–, *O Wcieleniu Słowa*, tłum., wstęp, przypisy i indeksy Michał Wojciechowski, PSP 61, Warszawa 1998, ATK.

TUREK Waldemar, *Grzech przeciw Duchowi Świętemu (Mt 12, 31-32) w „Listach do Serapiona” św. Atanazego Wielkiego*, „Studia Płockie” 26(1998) 67-74.

Atenagoras z Aten

SWOBODA Antoni, *Próba racjonalnego uzasadnienia zmartwychwstania według Atenagorasa z Aten*, „Ateneum Kapłańskie” 90(1998) t. 131, 269-275.

Augustyn

- , *Istnieje tylko miłość. Homilie na Pierwszy List świętego Jana (wybór)*, tłum. Wojciech Kania, Władysław Szolterski, Wydawnictwo M – Znak 1998.
- , *O państwie Bożym*, tłum. W. Kubicki, wstęp Jacek Salij, Kęty 1997.
- , *O powściągliwości*, tłum. z łac., wstęp i komentarz Sylwester Laskowski, „Studia Diecezji Radomskiej” 1(1998) 251-286.
- , *Traktat przeciwko Żydom*, tłum. J. Iluk, w: *Między Wileńszczyzną a Prusami. Polityka, społeczeństwo, kultura (XIII-XX w.). Księga Pamiątkowa prof. W. Odyńca*, red. J. Włodarski, Gdańsk 1998, Wydawnictwo „Marpres”, 47-60.
- , *Wyznania*, tłum. Z. Kubiak, Kraków 1998.
- PS-AUGUSTYN, *Kazanie o świętokradztwach (PLS IV 969-973)*, tłum. M. Olszewski, „Znak” 50(1998) nr 515, 73-77.
- AUDEN W.H., *Od Augusta do Augustyna*, tłum. A. Gowin, „Znak” 50(1998) nr 515, 22-28.
- BURKE C., *Augustyn o pożyciu małżeńskim*, „Communio” 18(1998) nr 1, 42-60.
- DRAŻEK Dariusz, *List św. Augustyna do Marcjana (Ep. 130) i jego koncepcja przyjaźni*, „Studia Pelplińskie” 27(1998) 387-392.
- ECKMANN Augustyn, *Sztuka wymowy w teorii i praktyce św. Augustyna*, w: *Słowo Boga i drogi człowieka. Księga Pamiątkowa ks. bpa Jana Szlagi*, Tczew-Pelplin 1998, 155-174.
- EDLING Jan, *Świat manifestacją Bożej dobroci i miłości*, „Premisla Christiana” 7(1997) 201-225.
- , *Biblijno-patrystyczne źródła augustyńskiej koncepcji Objawienia*, „Resovia Sacra. Studia Teologiczno-Filozoficzne Diecezji Rzeszowskiej” 5(1998) nr 5, 167-177.
- FISCHER N., *Doświadczenie w „Wyznaniach” św. Augustyna*, „Communio” 16(1996) nr 5, 70-86.
- GACIA Tadeusz, *Aurelius Augustinus. „De bono viduitatis”. Okoliczności powstania, gatunek, styl*, w: *Orbis antiquus*, ss. 21-28.
- GARCÍA Jaime, *Święty Augustyn albo głos serca (Rekolekcje z...)*, tłum. Piotr Rak, Kraków 1998, Wydawnictwo M.
- GUERRINI M., *Zbyt późno Cię umiłowałem. Św. Augustyn człowiek Boga... człowiek dla człowieka*, Edycja św. Pawła 1997.
- HERCZYŃSKI R. – SALIJ J., *Dwie lektury „Wyznań”*, „W drodze” 1998, nr 10, 75-86.
- JAŚKIEWICZ Sylwester, *Il concetto di creazione nelle „Confessioni” di sant’Agostino*, „Collegium Polonorum” 14(1997-1998) 5-15.
- PERSZKO Piotr, *Miłość jako podstawowa zasada życia chrześcijańskiego w „De civitate Dei” św. Augustyna*, „Saeculum Christianum” 5(1998) nr 1, 21-42.

- SALIJ Jacek, *Ojcostwo i synostwo u św. Augustyna*, „Życie Duchowe” 5(1998) nr 13, 11-30.
- STANIEK Edward, *Wielcy mówcy Chrystusowego Kościoła: św. Augustyn († 430)*, „Materiały Homiletyczne” 1998, nr 173, 48-52, 53-58 (Kazanie o zgodzie braterskiej).
- SWOBODA Antoni, *Matka w pismach filozoficznych św. Augustyna*, RH 46(1998) z. 3, 67-80.
- TURZYŃSKI Wojciech, *Idee uczestnictwa i mediacji w teologii św. Augustyna*, w: *Ku prawdzie i wspólnocie człowieka i Boga. Studia dedykowane S. Kowalczykowi*, Sandomierz 1997, 531-544.
- TURZYŃSKI Wojciech, *Pieśń nowa w teologii św. Augustyna*, „Kronika Diecezji Radomskiej” 7(1998) nr 1/2, 121-128.
- ŻUREK Antoni, *Ducha Święty jako Dar i Miłość według Augustyna*, „Tarnowskie Studia Teologiczne” 17(1998) 37-46.

Barnaba

- SKIBIŃSKI Tomasz SAC, *Judeochrześcijańskie techniki egzegetyczne na przykładzie „Listu Barnaby”*, SACH 13(1998) 42-49.

Barsanufiusz i Jan z Gazy

- , *Książka najbardziej pożyteczna dla duszy* (fragm.), tłum. J. Naumowicz, w: *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, 119-131.

Bazyli Wielki

- MILEWSKI Ireneusz, *Krytyka kleru w pismach Kapadockich Ojców Kościoła na przykładzie pism Bazylego Wielkiego i Grzegorza z Nazjanzu*, SB t. VI, (Historia III), 1998, 9-31.
- NAUMOWICZ Józef, *Les oeuvres de St. Basile le Grand dans la „Bibliothèque” de Photius*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurawicz*, 71-80.
- OSEK Ewa, *Wizja prapoczątków świata w „Hexaameronie” Bazylego Wielkiego*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 389-413.
- STANIEK Edward, *Wielcy mówcy Chrystusowego Kościoła: św. Bazyli Wielki († 379)*, „Materiały Homiletyczne” 1998, nr 169, 46-54, 55-62 (Homilia o zazdrości).

Benedykt

- SOLER I CANALS J.M., *Śmiałość roztropności w regule św. Benedykta*, tłum. G. Ostrowski, „Communio” 18(1998) nr 5, 35-55.

Cezary z Arles

- WYGRALAK Paweł, *Praktyki pokutne w nauczaniu św. Cezarego z Arles († 543)*, „Poznańskie Studia Teologiczne” 8(1998) 99-107.

Cyprian

NAKONIECZNY Rafał, *Zależność literacka traktatu „De Dominica oratione” św. Cypriana od „De oratione” Tertuliana*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 31(1998) 339-350.

TUREK Waldemar, *Seneka w pismach Tertuliana i Cypriana*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 71-87.

Diadoch z Fotyki

–, *Sto rozdziałów o doskonałości*, tłum. i oprac. fragm. J. Naumowicz, w: *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, 112-120.

Didache

SŁOMKA Jan, *Eucharystia w pismach Klemensa Rzymskiego, Ignacego Antiocheńskiego i w „Didache”*, SACH 13(1998) 60-71.

Dionizy Aleksandryjski

PIETRAS Henryk, *Droga na zesłanie Dionizego Aleksandryjskiego w roku 257*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 313-321.

Dionizy Areopagita Pseudo-

STĘPIEŃ Tomasz, *Problem rozumienia pierwszej triady hierarchii kościelnej u Pseudo-Dionizego Areopagity*, CT 36(1998) nr 2, 9-17.

Efrem

-- *Mowa o kapłaństwie*, tłum. Wojciech Kania, Tarnów 1998.

Ewagriusz z Pontu

–, *Pisma ascetyczne*, t. 1, tłum. Krzysztof Bielawski, Marek Grzelak, Emilia Kędziorek, Leon Nieścior, Arkadiusz Ziernicki, wstęp i oprac. Leon Nieścior, ŻM 18, Starożytność 16, Tyniec 1998, Wydawnictwo Benedyktynów.

–, *O modlitwie* (fragm.), tłum. J. Naumowicz, w: Kraków 1998, 66-73.

BUNGE Gabriel, *Ewagriusz z Pontu – mistrz życia duchowego. Modlitwa ducha. Acedia. Ojcostwo duchowe*, tłum. Jerzy Bednarek, Andrzej Jastrzębski, Arkadiusz Ziernicki, red. Leon Nieścior, ŻM 19, oprac. 2, Tyniec 1998, Wydawnictwo Benedyktynów.

NIEŚCIOR Leon, *Głos Klemensa Aleksandryjskiego i Ewagriusza z Pontu w starożytnej dyskusji o apatheii*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 41-69.

Grzegorz Cudotwórca

–, *Mowa pochwalna na cześć Orygenesesa*, tłum. Stanisław Kalinkowski, wstęp i oprac. Krzysztof Bielawski, ŻMT 11, Kraków 1998, Wydawnictwo WAM.

Grzegorz z Nazjanzu

CZYŻEWSKI Bogdan, *Cechy zdrowej teologii według I Mowy teologicznej Grzegorza z Nazjanzu*, „Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej” 53(1998) 396-401.

–, *Teologia imion Chrystusa u Grzegorza z Nazjanzu* (Mowa 39, 16-21) w *świecie Orygenes*a (Komentarz do Ewangelii św. Jana I, 20-34), „Studia Gnesnensia” 12(1998) 89-104.

MILEWSKI Ireneusz, *Krytyka kleru w pismach Kapadockich Ojców Kościoła na przykładzie pism Bazylego Wielkiego i Grzegorza z Nazjanzu*, SB t. VI, (Historia III), 1998, 9-31.

WIDOK Norbert, *Postawa Grzegorza z Nazjanzu wobec kultury*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 137-148.

Grzegorz z Nyssy

TICHY Rafał, *Tajemnicza natura Grzegorza* (Poczet mistyków chrześcijańskich), „Frona” 13/14(1998) 441-459.

Grzegorz Wielki

–, *Homilie na Ewangelie poprzedzone Encykliką Ojca Świętego Piusa X „Lucunda sane” o św. Grzegorzu Wielkim Papieżu*, tłum. i oprac. Oficyna Wydawnicza VIATOR, Warszawa 1998, Oficyna Wydawnicza VIATOR.

STANIEK Edward, *Wielcy mówcy Chrystusowego Kościoła: św. Grzegorz Wielki* († 604), „Materiały Homiletyczne” 1998, nr 174, 65-69, 70-78 (Homilia XXXV)

WOLIŃSKA Teresa, *Stosunki papieża Grzegorza Wielkiego z dworem cesarskim i administracją bizantyńską*, Piotrków Trybunalski 1998.

WOLIŃSKA Teresa, *The Policy of Gregory the Great towards Eastern Illyricum*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 81-109.

Hieronim

Komentarz do księgi Jonasza, wstęp biblijny bp Stanisław Gądecki, wstęp patrystyczny, przekł. i oprac. Ludwik Gładyszewski, Kraków 1998, Wydawnictwo WAM (Źródła Myśli Teologicznej 8).

BARDSKI Krzysztof, *Vanità delle vanità, tutto e vanità. Il „hebel” dell’ Ecclesiaste nell’ interpretazione di Girolamo*, CT 48(1998) fasc. specialis, 39-81.

Izajasz

–, *Rozdziały o straży umysłu* (fragm.), tł. J. Naumowicz, w: *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, 98-101.

–, *Ascetikon*, tłum. Robert Skrzypczak, „Frona” 13/14(1998) 436-440.

Ignacy z Antiochii

SŁOMKA Jan, *Eucharystia w pismach Klemensa Rzymskiego, Ignacego Antiocheńskiego i w „Didache”*, SACH 13(1998) 60-71.

WIDOK Norbert, *Ignacy Antiocheński – pisarz judeochrześcijański*, SACH 13(1998) 50-59.

Jan Chryzostom

–, *Homilie na List do Rzymian*, t. I 2, wstęp i tłum. Tadeusz Sinko, oprac. Arkadiusz Baron, Kraków 1998, Wydawnictwo Naukowe PAT i Wydawnictwo WAM.

CERAN Waldemar, *Libanius et Jean Chrysostome – deux attitudes envers la centralisation et la bureaucratisation de l'Empire byzantin au IVe siècle*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 29-42.

CZERSKI J., *Boska liturgia św. Jana Chryzostoma* (Opolska Biblioteka Teologiczna 28), Opole 1998.

LONGOSZ Stanisław, *Die Rezeption der klassischen Tragödie in den Schriften des Hl. Johannes Chrysostomus*, w: *Mélanges d'histoire byzantine offerts à Oktawiusz Jurewicz*, 56-70.

MILEWSKI Ireneusz, *Majątek Kościelny i jego funkcja w świetle pism Kapadockich Ojców Kościoła i Jana Chryzostoma*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 415-435.

STANIEK Edward, *Wielcy mówcy starożytnego Kościoła: św. Jan Chryzostom († 407)*, „Materiały Homiletyczne” 1998, nr 171, 30-39, 40-52 (Homilia I o krzyżu i łotrze).

Jan Kasjan

KRUPNIK Tadeusz, *Modlitwa w życiu mniszym według Jana Kasjana*, Wydawnictwo Naukowe PAT, Rozprawy doktorskie, Kraków 1998.

Julian Pomeriusz

–, *O życiu kontemplacyjnym*, tłum., wstęp i oprac. Antoni Żurek, ŻM 17, Starożytność 15, Tyniec 1998, Wydawnictwo Benedyktów.

ŻUREK Antoni, *Duszpasterz końca epoki patrystycznej. Tożsamość kapłana w świetle „De vita contemplativa” Juliana Pomeriusza*, Tarnów 1998, Wydawnictwo Biblos.

Justyn

CZYŻEWSKI Bogdan, *Elementy liturgii chrzcielnej i eucharystycznej według I Apologii św. Justyna*, „Wiadomości Archidiecezji Gnieźnieńskiej” 53(1998) 495-502.

Kapadoccy Ojcowie

MILEWSKI Ireneusz, *Majątek kościelny i jego funkcje w świetle pism Kapadockich Ojców Kościoła i Jana Chryzostoma*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 415-435.

Klemens Aleksandryjski

KLIBENGAJTIS Tomasz, *Zagadnienie nadziei w „Stromatach” Klemensa Aleksandryjskiego*, „Saeculum Christianum” 5(1998) nr 2, 5-26.

NIEŚCIOR Leon, *Głos Klemensa Aleksandryjskiego i Ewagriusza z Pontu w starożytnej dyskusji o apatheii*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 41-69.

STĘPCZAK Jacek, *Klemens Aleksandryjski wobec chrztu Chrystusa w Jordanie*, „Poznańskie Studia Teologiczne” 8(1998) 79 -88.

TUREK Waldemar, *I fondamenti biblici e classici dei consigli di Clemente Alessandrino sull' uso del vino. Alcune osservazioni su „Pedagogo” II 2*, w: *Cultura e promozione umana. La cura del corpo e dello spirito nell' antichità classica e nei primi secoli cristiani. Un magistero ancora attuale? Atti del convegno*, a cura di E. Dal Covolo – I. Giannetto, Troina 1998, 279-290.

Klemens Rzymski

SŁOMKA Jan, *Eucharystia w pismach Klemensa Rzymskiego Ignacego Antiocheńskiego i w Didache*, SACH 13(1998) 60-71.

Klimak Jan

–, *Drabina do nieba 27-28*, tłum. i oprac. J. Naumowicz, w: *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, 154-165.

Laktancjusz

WOJTACZAK Jerzy, *Cnota gościnności w „Divinae Institutiones” Laktancjusza*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 133-136.

Makary Egipski, Pseudo-

–, *150 rozdziałów o doskonałości* (fragm.), tłum. i oprac. J. Naumowicz, w: *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, 74-87.

Maksym z Turynu

DRAŻEK Dariusz, *Dwie mowy Maksyma z Turynu o zaćmieniu księżyca* (mowa 30-31), w: *Słowo Boga i drogi człowieka. Księga Pamiątkowa ks. bpa Jana Szlagi*, Tczew-Pelplin 1998, 147-153.

Mariusz Wiktoryn

STĘPIEŃ Tomasz, *Jednia i egzystencja. Filozoficzne aspekty egzystencjalne w „Traktatach Teologicznych o Trójcy Świętej” Mariusza Wiktoryna*, przedmowa Mieczysław Gogacz, Warszawa 1998, Oficyna Wydawnictwo NAVO.

Minucjusz Feliks

BROŻEK Mieczysław, *Do interpretacji „Oktawiusza” Minucjusza Feliksa*, „Meander” 51 (1996) nr 1-2, 69-72.

Nerses Šnorhali

- , *Jezus, syn jedyny Ojca i inne poematy*, wstęp i opracowanie Marek Starowieyski, Ojcowie Żywi 14, Kraków 1998, Wydawnictwo WAM.

Nonnos z Pannopolis

- , *Afrodyta przodka (Dionysiaka XXIV 240-329)*, tłum. Krystyna Bartol, „Meander” 53(1998) 131-133.

Orygenes

- , *Komentarz do Ewangelii według Mateusza*, tłum. Katarzyna Augustyniak, wstęp i oprac. Emil Stanula, ŻMT 10, Kraków 1998, Wydawnictwo WAM.
- , *List do Grzegorza Cudotwórcy*, tłum. Katarzyna Augustyniak, w: Grzegorz Cudotwórca, *Mowa pochwalna na cześć Orygenesesa*, ŻMT 11, Kraków 1998, 81-85.

CZYŻEWSKI Bogdan, *Teologia imion Chrystusa u Grzegorza z Nazjanzu (Mowa 30,16-21) w świetle Orygenesesa (Komentarz do Ewangelii św. Jana I, XX-XXXIV)*, „Studia Gnesnensia” 12(1998) 89-104.

DROZD Sławomir, *Celsus – epikurejczyk czy platonik?*, w: *Studia z filozoficznej tradycji chrześcijaństwa* („Filozofia” 28), red. Maciej Manikowski, Wrocław 1998, 63-85.

PIETRAS Henryk, *Argumentacja filozoficzna za wiecznością Syna Bożego u Orygenesesa*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 89-97.

SZRAM Mariusz, *Orygenes o kapłaństwie. Antologia tekstów*, Olsztyn 1998.

- , *Obrazowe terminy biblijne w funkcji alegorii Chrystusa-Mądrości Bożej w pismach Orygenesesa*, w: *Sympozja Kazimierskie*, 117-143.
- , *Chrystus-Mądrość Boża a mądrość władców tego świata według Orygenesesa*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 99-132.

TURZYŃSKI Piotr, *Mistyka Orygenesesa*, „Studia Diecezji Radomskiej” 1(1998) 75-82.

ZIELIŃSKI Jacek, *Logos Orygenesesa*, w: *Studia z filozoficznej tradycji chrześcijaństwa* („Filozofia” 28), red. Maciej Manikowski, Wrocław 1998, 41-62.

Paulin z Noli

SWOBODA Antoni, *Chrystus w życiu przyjaciół w listach św. Paulina biskupa Noli (353-431)*, „Poznańskie Studia Teologiczne” 8(1998) 89-98.

Piotr Chryzolog

KOCHANIEWICZ Bogusław, *La Vergine Maria nei sermoni di San Pietro Crisologo*, Roma 1998.

Pomeriusz Julian

- , *O życiu kontemplacyjnym*, tłum., wstęp i oprac. Antoni Żurek, ŻM 17, Starożytność 15, Tyniec-Kraków 1998, Wydawnictwo Benedyktynów.

Prokopiusz

- , *Historia sekretna*, tłum. A. Konarek, wyd. 3, Warszawa 1998, Prószyński i S-ka.

Seduliusz

WÓJTOWICZ Henryk, *Apostrofa i eksklamacja w „Paschale carmen” Seduliusza*, RH 46(1998) z. 3, 81-100.

–, *Katecheza w poezji Seduliusza*, w: *Orbis antiquus*, ss. 29-38.

–, *Sedulianańska sztuka imitacji Wergiliusza*, w: *Orbis antiquus*, ss. 39-44.

Teodoret z Cyru

- , *Komentarz do 1 i 2 Listu do Koryntian*, tłum. Stanisław Kalinkowski. Wprowadzenie i oprac. Arkadiusz Baron, ŻMT 9, Kraków 1998, Wydawnictwo WAM.

Tertulian

CZAPIGA Tadeusz, *Obrona chrześcijaństwa w dziele „Przeciw Marcjonowi” Tertuliana*, „Prezbiterium. Pismo urzędowe Archidiecezji Szczecińsko-Kołobrzeskiej” 26(1998) nr 1-3, 33-47.

NAKONIECZNY Rafał, *Zależność literacka traktatu „De Dominica Oratione” św. Cypriana od „De Oratione” Tertuliana*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 31(1998) 339-350.

OBRYCKI Kazimierz, *Polska bibliografia Tertuliana za lata 1982-1997*, CT 68(1998) nr 2, 109-112.

–, *Tertulian w pracach dyplomowych na polskich uczelniach katolickich*, CT 68(1998) nr 2, 112-115.

STREKOWSKI Stanisław, *Wolność Boga według Tertuliana. Uwagi literackie*, „Studia Teologiczne. Białystok” 16(1998) 185-201.

TUREK Waldemar, *Seneka w pismach Tertuliana i Cypriana*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 71-87.

Wenancjusz Fortunat

GACIA Tadeusz, *Motyw krzyża w twórczości Wenancjusza Fortunata na przykładzie „Vexilla regis”*, RH 46(1998) z. 3, 101-112.

Wincenty z Lerynu

- , *Pamiętnik. Commonitorium*, tłum., wstęp i objaśnienia Jan Stahr, Komorów 1998, ANTYK (reprint wydania: Poznań 1928).

12. Recenzje, omówienia

- BARTNIK Czesław (rec.), Franciszek Drączkowski, *Patrologia*, Pelplin-Lublin 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 516-520.
- CZYŻEWSKI Bogdan (rec.), Św. Hieronim, *Komentarz do Księgi Jonasza*, ŻMT 8, Kraków 1998 – „Studia Gnesnensia” 12(1998) 283-285.
- DYBSKI Henryk (rec.), Teresa Wolińska, *Stosunki papieża Grzegorza Wielkiego z dworem cesarskim i administracją bizantyjską*, Piotrków Trybunalski 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 543-546.
- DZIUBA Andrzej Franciszek (rec.), Santa Raponi, *Alla Scuola dei Padri. Tra cristologia, antropologia e comportamento morale. Alcuni saggi*, Roma 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 540-543.
- DZIUBA Andrzej Franciszek (rec.), Benedict Groeschel, *Augustine. Major Writings*, New York 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 563-565.
- ECKMANN Augustyn (rec.), Antoni Żurek, *Duszpasterz końca epoki patrystycznej. Tożsamość kapłana w świetle „De vita contemplativa” Juliana Pomeriusza*, Tarnów 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 546-547.
- GORYCKI Andrzej (rec.), *Dhammapada. Ścieżka mądrości Buddy*, tłum. Z. Becker, Szczecin 1997 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 565-568.
- ILSKI Kazimierz (rec.), Swoboda Antoni, *Pojęcie przyjaźni w listach św. Paulina z Noli i św. Sydoniusza Apolinarego*, Poznań 1995 – „Poznańskie Studia Teologiczne” 8(1998) 270-272.
- KOCZWARA Stanisław (rec.), Faber Gustaw, *Merowingowie i Karolingowie*, tłum. Z. Jaworski, Warszawa 1994 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 528-533.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz (rec.), B. Czesz, *Duch Święty został nam dany...*, Gniezno 1998 – CT 68(1998) nr 2, 117-121.
- KRÓLIKOWSKI Janusz (rec.), B. Czesz, *Duch Święty został nam dany. Nauczanie Ojców i wiara starożytnego Kościoła*, Gniezno 1998 – „Tarnowskie Studia Teologiczne” 17(1998) 146-147.
- KRÓLIKOWSKI Janusz (rec.), Kania Wojciech, *Świadkowie Tradycji. Rys patrystyczny*, Tarnów 1998⁴ – VoxP 18(1998) t. 34-35, 525-528.
- KRÓLIKOWSKI Janusz (rec.), Wojciech Kania, *Świadkowie Tradycji. Rys patrystyczny*, Tarnów 1998⁴ – „Religioni et Litteris” 1998, nr 10, 56-58 (*W drodze za świętymi Ojcami*).
- LONGOSZ Stanisław (rec.), Barbara Filarska, *Archeologia chrześcijańska*, Warszawa 1999 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 571-573.
- LONGOSZ Stanisław (rec.), „*Nec timeo mori*”. *Atti del Congresso internazionale di studi ambrosiani nel XVI centenario della morte di Sant’Ambrogio*, red. L.F. Pizzolato – M. Rizzi, Milano 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 511-516.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), Franciszek Drączkowski, *Patrologia*, Pelplin-Lublin 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 520-523.
- MARCZEWSKI Marek (rec.), Roman Murawski, *Wczesnochrześcijańska ka-*

- techeza do Edyktu Mediolańskiego w 313 r.*, Płock 1999 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 558-563.
- MYSZOR Wincenty (rec.), Franzmann M., *Jesus in the Nag Hammadi Writings*, Edinburgh 1996 – „Bibliotheca Orientalis” 55(1998) 249-251.
- MYSZOR Wincenty (rec.), Bralowski Sławomir, *Imperatorzy późnego Cesarstwa Rzymskiego wobec zgromadzeń biskupów*, Łódź 1997 – „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 31(1998) 441-443.
- Patrologia* – „Przegląd Piśmiennictwa Teologicznego” (Opole), 4(1998) nr 1, 78-81.
- PIETRAS Henryk (rec.), Augustyn Eckmann, *Symbol Apostolski w pismach św. Augustyna*, Lublin 1999 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 556-558.
- PIETRAS Tadeusz Leander OSPPE (rec.), Marian Čižmár, *Svätý Ján Chryzostom a jeho pohľad na knazstvo*, Preov 1997 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 538-540.
- PIETRAS Tadeusz Leander OSPPE (rec.), Heinrich Kraft, *Slovník starokresťanskej literatúry*, preložil V. Mikula, Trnava 1994 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 533-535.
- PIETRAS Tadeusz Leander OSPPE (rec.), Jozef Špirko, *Patrológia. Životy, spisy a učenie sv[ätých]* Otcov, Prešov 1995 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 535-537.
- SKIBIŃSKI Tomasz (rec.), M. Simonetii – E. Prinzivalli, *Letteratura cristiana antica*, Piemme 1996 – CT 68(1998) nr 2, 115-117.
- SŁOMKA Jan (rec.), Wolf-Dieter Hauschild, *Lehrbuch der Kirchen- und Dogmengeschichte*, Band I: *Alte Kirche und Mittelalter*, Gütersloh 1995 – „Łódzkie Studia Teologiczne” 7(1998) 359-361.
- SŁOMKA Jan (rec.), Atanazy z Aleksandrii, *O wcieleniu Słowa*, przekład i wprowadzenie M. Wojciechowski, PSP 61, Warszawa 1998 – „Łódzkie Studia Teologiczne” 7(1998) 363-364.
- SŁOMKA Jan (rec.), *Pierwsze pisma greckie o dziewictwie*: Pseudo-Klemens Rzymski, *Listy o dziewictwie*; Metody z Olimpu, *Uczta*; Pseudo-Bazyli, *Homilia o dziewictwie*, wstęp i opracowanie ks. J. Naumowicz, przekład – S. Kalinkowski, W. Kania, J. Naumowicz, Kraków 1997 – „Łódzkie Studia Teologiczne” 7(1998) 361-363.
- STAROWIEYSKI Marek, *Kronika patrystyczna* (3) – „Warszawskie Studia Teologiczne” 11(1998) 321-328.
- , *Kronika apokryfów*, tamże, 329-340.
- (rec.) *Pierwsze pisma o dziewictwie*, ŻM 16, Tyniec-Kraków 1997 – Tamże, 357-358.
- STRASZEWICZ Marzenna (rec.), Gabriel Bunge, *Ewagriusz z Pontu – mistrz życia duchowego. Modlitwa ducha. Acedia*, tłum. J. Bednarek – A. Jastrzebski – A. Ziernicki, ŻM 19, Tyniec-Kraków 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 550-553.

- STRASZEWICZ Marzenna (rec.), *Filokalia. Teksty o modlitwie serca*, tłum. J. Naumowicz, Tyniec-Kraków 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 553-556.
- TUREK Waldemar (rec.), J. Łanowski – M. Starowieyski, *Literatura Grecji starożytnej od Homera do Justyniana*, Warszawa 1996 – „Salesianum” 60(1998) 386-387.
- TUREK Waldemar (rec.), Vincenzo Recchia, *Gregorio Magno papa ed esegeta biblico*, Bari 1996 – „Latinitas” 46(1998) 77-78.
- TUREK Waldemar (rec.), Manlio Simonetti – Emanuella Prinzivalli, *Letteratura cristiana antica. Antologia dei testi*, vol. I-III, Casale Monferrato 1996 – „Latinitas” 46(1998) 79-80.
- TUREK Waldemar (rec.), Sulpicjusz Sewer, *Pisma o św. Marcinie z Tours*, tłum. Polikarp Jan Nowak OFM, wstęp M. Starowieyski, ŻM 8, Kraków 1995 – „Salesianum” 60(1998) 348.
- TUREK Waldemar (rec.), „Vox Patrum” 24-29:1993-1995, Lublin 1996 – „Salesianum” 60(1998) 791-792.
- WIDOK Norbert (rec.), *Kapłaństwo w starożytności chrześcijańskiej*, red. S. Longosz = „Vox Patrum” 13-15:1993-1995, t. 24-29, Lublin 1996, ss. 743 – „Studia Teologiczno-Historyczne Śląska Opolskiego” 18(1998) 429-434.
- WOŹNIAK Paweł (rec.), Ewagriusz z Pontu, *Pisma ascetyczne*, tom 1, przekład zbiorowy, ŻM 18, Tyniec-Kraków 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 548-550.
- WÓJTOWICZ Henryk (rec.), Aureliusz Prudencjusz Klemens, *Poezje*, przekład – wstęp – komentarz M. Brożek, PSP 43, Warszawa 1987 – RH 46(1998) z. 3, s. 163.
- WYGRALAK Paweł (rec.), Pieszczocho Szczepan, *Patrologia. Wprowadzenie w studium Ojców Kościoła*, wyd. 3, Gniezno 1998 – VoxP 18(1998) t. 34-35, 523-525.
- ZMORZANKA Anna (rec.), Wincenty Myszor, *Język koptyjski: kurs podstawowy dialektu saidzkiego. Opracowanie studyjne*, Warszawa 1998/ – VoxP 18(1998) t. 34-35, 569-571.
- ŻUREK Antoni (rec.), S. Heid, *Zölibat in der frühen Kirche*, Paderborn 1997 – „Tarnowskie Studia Teologiczne” 17(1998) 139-141.

13. Sprawozdania

- BŁAZIŃSKA Helena – GACIA TADEUSZ, *Sprawozdanie z XXXI sesji Sekcji Filologicznej* (Opole-Kamień Śląski, 9-10 września 1998 r.), w: *Orbis antiquus*, ss. 101-103.
- DEGÓRSKI Bazyli OSPPE, *Modlitwa w późnej starożytności: od zarania do św. Augustyna* (Rzym, 7-9 V, 1998), VoxP 18(1998) t. 34-35, 679-682..

- FILIPOWICZ Adam, *Kobieta w starożytności chrześcijańskiej* (Warszawa ATK, 22 X 1998), VoxP 18(1998) t. 34-35, 668-672.
- GACIA Tadeusz BŁAZIŃSKA Helena, *XXXI Doroczne spotkanie Sekcji Filologicznej* (Opole, 9-10 IX 1998), VoxP 18(1998) t. 34-35, 664-668.
- GRZYWACZEWSKI Józef, *Sprawozdanie ze spotkań Sekcji Patrystycznej Toruń 1996*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 195-199.
- IWASZKIEWICZ-WRONIKOWSKA Bożena, *Topografia świata wczesnochrześcijańskiego w pracach polskich badaczy* (Kazimierz n. Wisłą, 3-4 X 1998), VoxP 18(1998) t. 34-35, 672-673.
- KOŁOSOWSKI Tadeusz, *Sprawozdanie z sympozjum pt. „Judeochrześcijańskie elementy w literaturze patrystycznej” w ATK w Warszawie, „Saeculum Christianum”* 5(1998) nr 1, 223-225.
- LONGOSZ Stanisław, *Działalność Komisji Badań nad Antykiem Chrześcijańskim w 1998/99*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 679.
- LONGOSZ Stanisław, *Wręczenie Księgi Pamiątkowej ks. prof. H. Wójtowiczowi*, VoxP 18(1998) t. 34-35, 673-678.
- PAŁUCKI Jerzy, *Demonologia w nauce Ojców Kościoła* (Siedlce, 21-22 IX 1998), VoxP 18(1998) t. 34-35, 661-664.

14. Wybrane publikacje z zakresu literatury klasycznej

a) Przekłady

- AMMIANUS MARCELLINUS, *Z Dziejów rzymskich (XVI 10). Wjazd cesarza Konstancjusza wraz z wojskiem do Rzymu*, tłum. i objaśnił Ignacy Lewandowski, „Meander” 51(1996) 79-84.
- LONGOS, *Dafnis i Chloe*, tłum. Jan Parandowski, Warszawa 1998, Prószyński i S-ka.
- MARCJALIS, *Epigramy*, tłum. Stanisław Kołodziejczyk, Warszawa 1998, Czytelnik.
- PROKOPIUSZ z Cezarei, *Historia sekretna*, tłum., wstęp i przypisy Andrzej Konarek, Warszawa 1998, Prószyński i S-ka (Biblioteka Antyczna).
- SENEKA Lucjusz Anneusz, *Dialogi*, tłum. Leon Joachimowicz, wyd. 4, Warszawa 1998, IW Pax.
- SEXTUS EPMIRYK, *Zarysy pirrońskie*, tłum. i wstęp Adam Krokiewicz, Warszawa 1998, Wydawnictwo AKME (pierwotruk: 1931).
- WERGILIUSZ, *Bukoliki*, tłum. Kajetan Koźmian, Warszawa 1998, Czytelnik.

b) Opracowania

- ALFÖLDY Géza, *Historia społeczna starożytnego Rzymu*, tłum. Anna Gierlińska, Poznań 1998, Wydawnictwo Poznańskie.

- DROZDEK A., *Bóg Platona*, „*Studia Philosophiae Christianae*” 34 (1998) nr 2, 87-102.
- GRENN Peter, *Kultura hellenistyczna*, tłum. z ang. A. Maciejewska, Warszawa 1998.
- JAKIELSZEK Jarosław, *Petronius, Satyricon 43.4*, w: *Ojcowie Kościoła wobec filozofii i kultury klasycznej*, 185-194.
- KUŁACZKOWSKI Jerzy, *Rodzina jako środowisko wychowawcze w starożytnej Grecji i Rzymie*, „*Studia Gnesnensia*” 12(1998) 179-188.
- MARTIN Thomas R., *Starożytna Grecja. Od czasów prehistorycznych do okresu hellenistycznego*, tłum. Tomasz Dreda, Warszawa 1998, Prószyński i S-ka.
- MIKOŁAJCZAK Aleksander Wojciech, *Łacina w kulturze polskiej*, Wrocław 1998, Wydawnictwo Dolnośląskie.
- PANEK Kazimierz, *Szkice o religii greckiej*, Kraków 1998, Wydawnictwo NOMOS.
- SARTRE M., *Wschód rzymski*, Wrocław 1998, Ossolineum.
- VERNANT Jean-Pierre, *Człowiek Grecji*, tłum. z franc. Paweł Bravo, Warszawa 1998.

zebrali:

Ks. Józef Naumowicz
Ks. Stanisław Longosz